

Τίτλος μαθήματος	Ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων και στρατηγικών προφορικού και γραπτού λόγου				
Κωδικός Μαθήματος	DLINTER 508				
Κατηγορία μαθήματος	Επιλεγόμενο				
Επίπεδο	Μάστερ				
Έτος/ Εξάμηνο	2^ο ή 3^ο εξάμηνο				
Όνομα διδάσκοντα/ουσας					
ECTS	10	Διαλέξεις / Βδομάδα	13	Εργαστήριο / Βδομάδα	-
Σκοπός και στόχοι μαθήματος	<p>Το μάθημα στοχεύει στο να αναπτύξουν οι φοιτητές/-τριες ένα θεωρητικό, επιστημονικό και παιδαγωγικό υπόβαθρο σχετικά με την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και στρατηγικών κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.</p> <p>Οι στόχοι του μαθήματος είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - να καταρτίσει τους φοιτητές/τις φοιτήτριες σε διεργασίες που εμπειρεύονται στην παραγωγή και την κατανόηση του γραπτού λόγου αλλά και με τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις καλλιέργειας των γλωσσικών δεξιοτήτων σε μικρούς και μεγαλύτερους μαθητές με μεταναστευτικό/προσφυγικό προφίλ ώστε να τις αξιοποιούν κατάλληλα στην εκπαιδευτική πράξη. - να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές/τριες να αναγνωρίζουν θεμελιώδεις αρχές που εμπλέκονται στον τομέα των στρατηγικών κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου - να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές/στις φοιτήτριες να οργανώνουν, να εφαρμόζουν και να προσαρμόσουν διδακτικές τεχνικές ενδυνάμωσης των στρατηγικών κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου κατάλληλες για μαθητές/τριες με διάφορα μαθησιακά στυλ και σε διαφορετικά περιβάλλοντα (π.χ. στην Κύπρο, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό). - να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές/τις φοιτήτριες στην πολυπολιτισμική και πολύγλωσση πραγματικότητα του σύγχρονου σχολείου (στην Κύπρο, στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη ευρύτερα) και να τους παρέχει τη θεωρητική και πρακτική γνώση για να διαχειριστούν την πραγματικότητα αυτή, όσον αφορά τις δεξιότητες της κατανόησης και παραγωγής του γραπτού λόγου στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας. Έτσι, θα είναι σε θέση να εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά των «αποτελεσματικών» γλωσσικών μεθόδων και τεχνικών για τη διδασκαλία του προφορικού και γραπτού λόγου σε πολύγλωσσες πολυπολιτισμικές τάξεις. 				
Μαθησιακά	Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε				

<p>αποτελέσματα</p>	<p>θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> - περιγράφουν τις νέες θεωρίες, έννοιες, αρχές και μοντέλα που υποστηρίζουν την ανάπτυξη των δεξιοτήτων προφορικού και γραπτού λόγου. - συζητούν κριτικά σε θέματα που αφορούν υλικό για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων κατανόησης και της παραγωγής του γραπτού λόγου με βάση το επίπεδο και τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών/τριών με μεταναστευτικό/προσφυγικό προφίλ (στην Κύπρο, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό). - αναγνωρίζουν τη σημασία του κατάλληλου διδακτικού σχεδιασμού στην καλλιέργεια της δεύτερης/ξένης γλώσσας, ανάλογα με το εκπαιδευτικό συγκείμενο. - σχεδιάζουν και να υλοποιούν διδακτικές παρεμβάσεις που να εναρμονίζονται με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και να αναγνωρίζουν τα ιδιαίτερα κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών. - εξοικειωθούν με τεχνικές ανάπτυξης στρατηγικών διαπολιτισμικής επικοινωνίας. - αξιοποιούν τις στρατηγικές στην εκπαιδευτική πράξη. - εφαρμόζουν κατάλληλες διδακτικές πρακτικές σε μαθητές/τριες πολυπολιτισμικών τάξεων. - διερευνούν και καταγράφουν τις στρατηγικές διαπολιτισμικής επικοινωνίας. - εμβαθύνουν σε σχετικές μεθόδους διαχείρισης τάξης μικτών ικανοτήτων για τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος. - αναγνωρίζουν και ανακαλούν αρχές και πρακτικές που εμπλέκονται στον τομέα της διδασκαλίας της Γ2/ΞΓ. - αναστοχάζονται κριτικά για τις δικές τους πρακτικές, υποδεικνύοντας και εφαρμόζοντας κατάλληλες, σύγχρονες μεθόδους ανάπτυξης των δεξιοτήτων γραπτού και προφορικού λόγου σε μικτές τάξεις. 		
<p>Προ-απαιτούμενα</p>	<p>-</p>	<p>Συν-απαιτούμενα</p>	<p>-</p>
<p>Περιεχόμενο μαθήματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Περιγράφονται οι διεργασίες που εμπιρεύονται στην παραγωγή και την κατανόηση του γραπτού λόγου και αναλύονται τα γενικά χαρακτηριστικά της κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου και των περιστάσεων στις οποίες οι δεξιότητες αυτές εμπλέκονται έτσι ώστε να προσδιοριστούν οι δυσκολίες που αναμένεται να αντιμετωπίσουν οι μαθητές και να προταθούν λύσεις για την αντιμετώπισή τους. • Παρουσιάζονται στρατηγικές μάθησης που συνδέονται με την παραγωγή και κατανόηση γραπτού λόγου και υποδεικνύεται ο τρόπος επιλογής και χρήσης τους από τους μαθητές, ούτως ώστε να γίνει κατανοητό πως μπορούν να βοηθηθούν στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων που επιδιώκουν να αποκτήσουν στην ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα. • Παρουσιάζονται και αναλύονται οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις καλλιέργειας των γλωσσικών δεξιοτήτων σε μικρούς και μεγαλύτερους μαθητές με μεταναστευτικό/προσφυγικό υπόβαθρο. • ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ: Πρακτικές ανάπτυξης της ακουστικής μνήμης και ενίσχυσης της πρόσληψης και ανάκλησης πληροφοριών σε προφορικό λόγο. 		

	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ: Θεωρητική προσέγγιση των δεξιοτήτων ομιλίας και των στάσεων επικοινωνίας, μέσα από την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων που απαιτούνται κατά τη συνομιλία. • ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ: Πρακτικές ανάπτυξης των δεξιοτήτων ανάγνωσης στη Γ2/ΞΓ (Ελληνική ως Γ2/ΞΓ). • ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ: Θεωρητική προσέγγιση των δεξιοτήτων γραφής γραπτής έκφρασης. • Παρουσιάζονται στρατηγικές κατανόησης και στρατηγικές παραγωγής του προφορικού και γραπτού λόγου. • Προτείνονται ενδεικτικές δραστηριότητες για την επίτευξη της επιτυχούς επικοινωνίας με άξονα την κατανόηση και παραγωγή του προφορικού λόγου, μέσα από την εξάσκηση σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας, δίνοντας έμφαση σε γλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία. Οι φοιτητές/ τριες μαθαίνουν να ταξινομούν με βάση τη θεματολογία ή τους στόχους, να σχεδιάζουν και να αξιολογούν με βάση τις ανάγκες των μαθητών/ τριων μια ποικιλία δραστηριοτήτων (δραματοποιήσεις, παιχνίδια ρόλων, προσομοιώσεις) για την ανάπτυξη των στρατηγικών προφορικού λόγου. • Προτείνονται ενδεικτικές δραστηριότητες που αποτελούν καλές πρακτικές και αφορούν σε διαφορετικά κειμενικά είδη. Οι δραστηριότητες αυτές συνδέονται με το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών, και την ηλικία τους διαχωρίζοντας τους μικρούς μαθητές από τους ενήλικες ενώ γίνεται αναφορά στην πορεία της διδασκαλίας που μπορεί να ακολουθηθεί και τις στρατηγικές μάθησης με τις οποίες οι μαθητές θα μπορέσουν να επιτύχουν το στόχο που επιδιώκεται. • Παρέχεται η δυνατότητα στους/ στις φοιτητές/ τριες να μετασχηματίσουν τη διδακτική πρακτική τους όχι μόνο αναμορφώνοντας και προσαρμόζοντας το διδακτικό υλικό που χρησιμοποιούν για τη διδασκαλία των δεξιοτήτων της κατανόησης και της παραγωγής του προφορικού και γραπτού λόγου στη γλώσσα στόχο, αλλά και σχεδιάζοντας και υλοποιώντας διδακτικές παρεμβάσεις που εναρμονίζονται με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και αναγνωρίζουν τα ιδιαίτερα κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μαθητών από ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα.
Μέθοδοι Διδασκαλίας	<p>Το μάθημα διδάσκεται εξ ολοκλήρου διαδικτυακά μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας Moodle. Υποχρεωτική, προαιρετική και επιπλέον βιβλιογραφία (π.χ. βιβλία, άρθρα, links, openeducationalresources, μελέτες περιπτώσεις) σε συνδυασμό με σημειώσεις, παρουσιάσεις του μαθήματος και εισηγήσεις για μελέτη αναγνωσμάτων (βιβλιογραφία) είναι διαθέσιμα προς τους φοιτητές μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Επίσης, ποικιλία εκπαιδευτικού υλικού δίνεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας με τη μορφή απλών παρουσιάσεων, παρουσιάσεων με σημειώσεις, παρουσιάσεων με αφήγηση, διαδραστικών παρουσιάσεων, ηχητικών αρχείων, onlinequizzes). Γίνεται αξιοποίηση διαφόρων διαδικτυακών εργαλείων: εργαλεία επικοινωνίας (π.χ. τηλέ-διασκέψεις, δωμάτια συνομιλιών), εργαλεία συνεργασίας (π.χ. φόρουμ συζήτησης, ιστολόγια, wikis), όπως επίσης και εργαλεία ανάπτυξης περιεχομένου. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται μέσω της πλατφόρμας και των ποικίλων τεχνολογικών εργαλείων να αλληλεπιδρούν με τους συμφοιτητές τους αλλά και με το</p>

	<p>διδάσκοντα, με σκοπό να αποτελέσουν ενεργά μέλη της διαδικτυακής κοινότητας μάθησης που δημιουργείται μέσα στα πλαίσια του μαθήματος. Τέλος, με τη χρήση των διαφόρων τεχνολογικών εργαλείων ο κάθε φοιτητής αναμένεται να δημιουργήσει τη δική του διαδικτυακή κοινότητα μάθησης.</p> <p>Το μάθημα θα παράσχει το θεωρητικό υπόβαθρο με σύγχρονες και ασύγχρονες μεθόδους επικοινωνίας. Το σύνολο των μαθησιακών δραστηριοτήτων υποστηρίζεται από ηλεκτρονική πλατφόρμα επικοινωνίας και μάθησης.</p> <p>Οι κύριες μαθησιακές δραστηριότητες του μαθήματος <i>Ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων και στρατηγικών προφορικού και γραπτού λόγου</i> είναι οι εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μελέτη υποχρεωτικής βιβλιογραφίας του μαθήματος 2. Παρουσιάσεις περιεχομένου ή κύριων σημείων ή συγκεκριμένων μελετών σε διάφορες μορφές (PowerPoint, παρουσιάσεις) 3. Διατύπωση και επίλυση αποριών σε ειδικό forum 4. Διάλογοι για θέματα έρευνας και ερμηνείας σε δύο ειδικά forum του μαθήματος 5. Ερωτήσεις, κουίζ, ασκήσεις, κείμενα θέσης κ.ά. αυτοαξιολόγησης. 6. Εκπόνηση εργασιών του μαθήματος 7. Συμμετοχή σε τέσσερις τηλεδιασκέψεις
Βιβλιογραφία	<p>Androulakis, G., Gkaintartzi, A., Kitsiou, R., & Tsioli, S. (2017). Research-driven task-based L2 learning for adult immigrants in times of humanitarian crisis: results from two nationwide projects in Greece. In J.C. Beacco, (eds.), Council of Europe, <i>The Linguistic Integration of Adult Migrants: Some Lessons from Research</i>, pp.181-186. Berlin: De Gruyter.</p> <p>Castro, D., Páez, M., Dickinson, D., & Frede, E. (2011). Promoting language and literacy in young dual language learners: Research, practice and policy. <i>Child Development Perspectives</i>, 5 (1), 15-21.</p> <p>Gavriilidou, Z., Mitits, L. & Dourou, Ch. (2019). <i>Situating Strategy Use in the Greek Setting</i>. Kavala: Saita Publications.</p> <p>Grabe, W., & Stoller, F. L. (2011). <i>Teaching and researching reading</i> (2nd ed.). Great Britain: Pearson Education Limited.</p> <p>Holger, H., Vogelbacher, M., Kieseier, T., & Dieter, T. (2019). Bilingual advantages in early foreign language learning: effects of the minority and the majority language. <i>Learning and Instruction</i>, 61, 99-110.</p> <p>Kantzou, V., Manoli, P., Mouti, A., & Papadopoulou, M. (2017). Γλωσσική εκπαίδευση προσφύγων και μεταναστών/ριών: Πολλαπλές μελέτες περίπτωσης στον Ελλαδικό χώρο. <i>Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης</i>, 3, 18-34.</p> <p>Kofou, I. (2020). Enhancing Multiliteracies in Language Learning under the guidance of the four-resources model. <i>Multilingual Academic Journal of Education and Social Sciences</i>, 9(1), 45–63 (In Greek).</p> <p>Korosidou, E., Bratitsis, T., & Griva, E. (2021). A Framework Proposal for Interdisciplinary Early Childhood Education integrating ICT and Foreign Language. In Mikropoulos, A. (Ed.) <i>Research on E-Learning and ICT in Education, Technological, Pedagogical and Instructional Perspectives</i>. Springer.</p>

Manchón, R. M. (Ed.). (2011). *Learning-to-Write and Writing-to-Learn in an Additional Language*. Amsterdam: John Benjamins.

Psaltou-Joycey A. (2010). *Language Learning Strategies in FL classroom*. Thessaloniki: University Studio Press

Rhodes, J. A., & Robnolt, V.J. (2009). Digital literacies in the classroom. In L. Christenbury, R. Bomer & P. Smagorinsky (Eds.) *Handbook of adolescent literacy research*, (pp.153-169). New York: The Guilford Press.

Rost, M. (2002). *Teaching and Researching Listening*. Harlow: Pearson Education.

Shin, J. K., & Crandall, J. A. (2019). Teaching reading and writing to young learners. In S. Garton & F. Copeland (Eds.), *Handbook of Teaching English to Young Learners* (pp. 188-202). New York, NY: Routledge.

Storch, N. (2016). Collaborative writing. In R. M. Manchón & P. Matsuda (Eds.), *Handbook of Second and Foreign Language Writing* (pp. 387–406). Boston/Berlin: De Gruyter Mouton.

Tarone, E., Bigelow, M., & Hansen, K. (2013). *Literacy and Second Language Oracy*. Oxford: Oxford University Press.

Van Avermaet, P., & Gysen, S. (2008). Language learning, teaching and assessment and the integration of adult immigrants: The importance of needs analysis. Thematic Studies: The Linguistic Integration of Adult Migrants, Strasbourg: Council of Europe, 26-27 <https://rm.coe.int/16802fc1d5>

Young-Scholten, M. & Naeb, R. (2017) International training of teachers of low-educated adult migrants. In J.C. Beacco, (eds.), Council of Europe, The Linguistic Integration of Adult Migrants: Some Lessons from Research. pp. 419-424. Berlin: De Gruyter. <http://nrl.northumbria.ac.uk/id/eprint/28542/1/Naeb,%20Young-Scholten%20-%20International%20training%20of%20teachers%20of%20low-educated%20adult%20migrants.pdf>

Αντωνίου, Μ. & Λιβιέρη, Α. (2014). Οι Δεξιότητες Του Γραπτού Λόγου - Κατανόηση Γραπτού Λόγου. Στο Επιμορφωτικός Οδηγός, Βασικές Αρχές για τη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης Γλώσσας. Επίπεδα Α1-B2, Ιακώβου, Μ., (επιμ.) σελ. 102-133. Θεσσαλονίκη: Υ.ΠΑΙ.Θ. http://www.diapolis.auth.gr/diapolis_files/drasi1/Epimorfotikos_odigos.pdf

Αστάρα, Β. & Βασιλάκη, Ε. (2014). Οι Δεξιότητες Του Γραπτού Λόγου - Παραγωγή Γραπτού Λόγου Στο Επιμορφωτικός Οδηγός, Βασικές Αρχές για τη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης Γλώσσας Επίπεδα Α1-B2, Ιακώβου, Μ. (επιμ.), σελ. 134-157. Θεσσαλονίκη: Υ.ΠΑΙ.Θ.

Γρίβα, Ε. & Κωφού, Ι. (2020). Στρατηγικές γλωσσικής ανάπτυξης και διαπολιτισμικής επικοινωνίας- Ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Θεσσαλονίκη: Εκδ. Κυρακίδη. ISBN 978-960-599-327-6

Γρίβα, Ε. & Κωφού, Ι. (2019). *Η εναλλακτική αξιολόγηση στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον: Σχεδιασμός και εφαρμογή περιγραφικών μεθόδων*

	<p>αξιολόγησης για τα γλωσσικά μαθήματα. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη. Κοροσίδου, Ε., & Γρίβα, Ε. (υπό έκδοση). <i>Ξένη Γλώσσα στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία. Προτάσεις για εφαρμογή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε παιγνιώδη και ψηφιακά περιβάλλοντα</i>. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.</p>
Αξιολόγηση	<p>Σύντομες Γραπτές Εργασίες 50%, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σχολιασμός και αναστοχασμός σε συγκεκριμένη βιβλιογραφία • ανασκόπηση της βιβλιογραφίας • εισηγήσεις προβληματισμού ή αναστοχασμός αναγνώσεων • ερευνητική εργασία <p>Τελική Εξέταση 50%</p>
Γλώσσα	Ελληνική